

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

จัดทำโดย นางเจ็ดฉันทน์ จัวงพานิช
รหัส 1068

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552
ลิขสิทธิ์ของกระทรวงการต่างประเทศ

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์
ความร่วมมือระหว่างประเทศ
ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

จัดทำโดย นางเจิดฉันทน์ จ้วงพานิช
รหัส 1068

หลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1
สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ
ประจำปี 2552

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนาประเทศ ในทางเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยหลัก ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ท่ามกลางปัจจัยภายนอกประเทศที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย เช่น มาตรการการค้าระหว่างประเทศที่มีการแข่งขันที่รุนแรง ปัญหาวิกฤติการเงิน ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาวะอากาศและสิ่งแวดล้อมของโลก ความรู้และการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการยกระดับขีดความสามารถทางการแข่งขันของประเทศ และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพื่อเป็นแนวทางนำประเทศไทยไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปัจจุบันงานด้านต่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น เนื่องจากมิติทางด้านต่างประเทศเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน อาทิ สิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อม วิกฤตพลังงาน ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ การสร้างความสมดุลของระบบนิเวศน์ ไข้หวัดใหญ่ 2009 รัฐบาลชุดปัจจุบันจึงเน้นการดำเนินนโยบายต่างประเทศในเชิงรุก และกระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศต่างๆ เพื่อขยายความร่วมมือทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า การเงิน การลงทุน การท่องเที่ยว รวมทั้งแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีและองค์ความรู้ใหม่ๆ

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างเศรษฐกิจที่แข่งขันได้ บนสังคมแห่งความรู้ ได้สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลด้านต่างประเทศ และได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือกับต่างประเทศเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและแลกเปลี่ยนถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ ในส่วนที่ประเทศยังขาดอยู่ และยังเป็นการสร้างเสริมศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศให้มีความเข้มแข็ง รวมถึงการพัฒนากำลังคน ในการดำเนินความร่วมมือกับนานาชาติประเทศประเทศไทยได้รับผลประโยชน์ทั้งในทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ ผลประโยชน์ทางการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และในทางอ้อมคือ การส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและใกล้ชิดระหว่างประชาชน รวมทั้งส่งเสริมความมั่นคงทางการเมือง และยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติประเทศ และยังเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนานาชาติประเทศ ส่งเสริมความร่วมมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการวิจัยและพัฒนา ได้รับเทคโนโลยีและประสบการณ์ความรู้ ความชำนาญจากโครงการด้านวิชาการ การประชุมสัมมนาและการฝึกอบรม ขยายความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพื่อเพิ่มรายได้เข้าสู่ประเทศ ลดปัญหาและอุปสรรคทางเศรษฐกิจและการค้าของไทย

ในตลาดต่างประเทศ และขยายส่วนแบ่งการตลาดของสินค้าออกของไทย เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศ ดึงดูดการลงทุน และส่งเสริมการร่วมทุนระหว่างกัน สร้างความใกล้ชิดและเชื่อถือระหว่างกัน เพื่อแก้ไขปัญหาและความเข้าใจผิดต่างๆ ขยายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยว และสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว ขยายโอกาสในการเชื่อมโยงเครือข่ายการคมนาคม ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ และยังเป็นการเสริมสร้างความเข้าใจและการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างประชาชนต่อประชาชนรวมทั้งสื่อมวลชน

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ ได้รับความสำเร็จลุล่วงด้วยดี เพราะผู้ทำการศึกษาได้รับความกรุณาจาก คณะอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.อภิญา รัตนมงคลมาศ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในการแก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องของรายงานการศึกษาส่วนบุคคล ให้มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และใคร่ขอขอบพระคุณ เอกอัครราชทูตเพ็ญศักดิ์ ชลารักษ์ ศาสตราจารย์ ดร.ไชวัฒน์ คำชู ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษานี้ด้วยความเอาใจใส่อย่างดี ผู้ทำการศึกษาจึงใคร่ขอขอบพระคุณคณะอาจารย์ที่ปรึกษาทุกท่าน ด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณสถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ ที่ได้ให้โอกาสผู้ศึกษาเข้ามาร่วมรับการอบรมหลักสูตรนักบริหารการทูต รุ่นที่ 1 ทำให้ได้รับความรู้หลากหลายในเรื่องที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

สารบัญ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	1
1.3 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงาน ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	2
1.4 การดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศของ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	3
1.5 วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
1.6 ขอบเขตการศึกษา	5
1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิด / ทฤษฎี เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ	6
2.2 ความร่วมมือทางวิชาการ	9
2.3 นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทย	10
2.4 นโยบายกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	12
2.5 วิธีดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	13
2.6 สรุปแนวคิดทฤษฎี	15
บทที่ 3 วิธีการศึกษาวิจัย	17
3.1 วิธีการศึกษา	17
3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา	17
3.3 การเก็บข้อมูล	17
3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	18

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย	19
4.1 ความสำคัญของการดำเนินงานด้านต่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	19
4.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศที่สำคัญและแนวทางในการแก้ไขปัญหา	19
4.3 การดำเนินความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับประเทศเพื่อนบ้าน	24
4.4 แนวทางการจัดประชุมระหว่างประเทศในระดับรัฐมนตรี	26
4.5 แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2552	29
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	30
5.1 สรุปผลการศึกษา	30
5.2 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ	30
บรรณานุกรม	34
ประวัติผู้เขียน	35

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในยุคแห่งเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge – Based Economy) ซึ่งประเทศต่างๆ ต้องอาศัยการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง ในการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน และการเพิ่มคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้นจึงมีความจำเป็นในการที่จะสร้างความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับต่างประเทศให้มากขึ้น เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนและถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญ ในส่วนที่ประเทศยังขาดอยู่

รัฐบาลตระหนักถึงความสำคัญกับบทบาทของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในการเพิ่มความสามารถ ในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ และการยกระดับคุณภาพชีวิต จึงได้มีการก่อตั้งกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงานขึ้น เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2522 ต่อมาในปี 2535 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม และในปี 2545 ได้เปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เนื่องจากรัฐบาลได้ปฏิรูประบบราชการ โดยแยกงานด้านพลังงานและสิ่งแวดล้อมออกไปตั้งเป็น กระทรวงพลังงาน และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.2.1 วิสัยทัศน์กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างปัญหาในสังคมให้สนับสนุนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและสร้างความสามารถของประเทศอย่างยั่งยืน

1.2.2 พันธกิจกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- 1) เสนอแนะนโยบาย จัดทำยุทธศาสตร์และแผนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 2) ริเริ่ม เร่งรัด ผลักดันและดำเนินการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้และสร้างผลกระทบเชิงเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ด้านวิทยาศาสตร์

เทคโนโลยีและนวัตกรรม

3) ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ สร้างคนดีและเก่งในทุกระดับ รวมทั้งสร้างความตระหนักด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้แพร่หลาย และเป็นที่ยอมรับ

4) สร้างระบบสนับสนุนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสามารถสร้างปัญญาเข้าถึงความรู้ใหม่ๆ และนำภูมิปัญญาไทยมาใช้ผสมผสานกันได้

5) สนับสนุนให้มีการถ่ายทอดเทคโนโลยี และสร้างนวัตกรรมให้แก่ภาคการผลิตและบริการ รวมทั้งบริการสังคมด้วยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เพื่อเพิ่มผลิตภาพทางเศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน

1.2.3 ประเด็นยุทธศาสตร์

1) การส่งเสริมและเร่งรัดการพัฒนากำลังคนด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้เป็นพลังของประเทศ

2) การสร้างความตระหนักและพัฒนาศึกษาเรียนรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ให้เป็นสังคมฐานความรู้

3) การวิจัย พัฒนา และนวัตกรรม สร้างฐานความรู้และเพิ่มผลิตภาพของประเทศ

4) การถ่ายทอดเทคโนโลยีและมีการนำผลงานวิจัย และนวัตกรรมไปใช้ในการเพิ่มผลผลิตเชิงพาณิชย์ทุกระดับ

5) การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสนับสนุนการวิจัย พัฒนา และนวัตกรรมให้เพียงพอรวมทั้งพัฒนาการบริหารจัดการด้าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย

6) การพัฒนานโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มีประสิทธิภาพและทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก

1.3 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และประเด็นยุทธศาสตร์ของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3.1 วิสัยทัศน์สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

เป็นองค์กรนำในการบริหารจัดการและพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

1.3.2 พันธกิจสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- 1) เสนอแนะนโยบาย ประสานและจัดทำยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 2) ส่งเสริม สนับสนุน และผลักดันการพัฒนากำลังคน การถ่ายทอดเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน รวมทั้งการสร้างความตระหนักรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 3) กำกับ ติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติราชการของหน่วยงานในสังกัดของกระทรวงฯ รวมทั้งสร้างระบบการบริหารจัดการที่ดี
- 4) จัดสรรและบริหารทรัพยากรของกระทรวงฯ ให้เกิดความประหยัด คุ่มค่า รวมทั้งพัฒนาปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้ทันสมัย
- 5) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อใช้ในการบริหารและบริการของหน่วยงานในสังกัด และเป็นศูนย์กลางข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- 6) กำหนดทิศทาง และแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบภารกิจของกระทรวงฯ

1.3.3 ประเด็นยุทธศาสตร์

- 1) การพัฒนาการบริการ จัดการ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 2) การพัฒนากำลังคน ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 3) การส่งเสริมให้เกิดความตระหนักรู้และสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม
- 4) การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

1.4 การดำเนินกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในฐานะที่เป็นองค์กรหลักในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อสร้างเศรษฐกิจที่แข่งขันได้บนสังคมแห่งความรู้ ได้สนับสนุนนโยบายของรัฐบาลด้านต่างประเทศ โดยได้ให้ความสำคัญกับความร่วมมือกับต่างประเทศ เนื่องจากการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ในการสร้างเสริมศักยภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของประเทศ ให้มีความเข้มแข็ง และยังเป็นการเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรด้วย ซึ่งการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศ จะประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ อาทิ โครงการวิจัยและพัฒนา ร่วม การ

ถ่ายทอดเทคโนโลยี การประชุม การสัมมนา การอบรม การแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้และประสบการณ์

ในภาพรวม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีประกอบด้วยหน่วยงานในสังกัด 14 หน่วยงาน ประกอบด้วย

- สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.)
- สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.)
- สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.)
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)
- องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพว.)
- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.)
- สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (องค์การมหาชน) (สทน.)
- สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) (สซ.)
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (นว.)
- สถาบันวิจัยดาราศาสตร์แห่งชาติ (ดร.)
- สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน) (สสนก.)
- สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ

(สวทน.)

ทั้งนี้หน่วยงานในสังกัดมีความร่วมมือกับต่างประเทศทุกหน่วยงาน โดยสำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานกลางในการประสานกิจกรรมที่ต้องร่วมมือกับหลายหน่วยงาน เช่น การประชุมระดับรัฐมนตรีด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับต่างประเทศ ทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี โดยสำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พ.ศ. 2551 – 2554) เพื่อเป็นกรอบแนวทางร่วมกันในการดำเนินกิจกรรมด้านต่างประเทศของหน่วยงานในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อให้กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการบริหารงานแบบบูรณาการ ภายในกระทรวง โดยหน่วยงานทุกหน่วยงานให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างประเทศ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของกระทรวงฯ

1.5 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.5.1 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.5.2 เสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

1.6 ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะศึกษาจากการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจะศึกษาจากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ในกลยุทธ์ที่ 1 “สร้างความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับต่างประเทศ ที่บังเกิดผลประโยชน์แก่ประเทศ” ภายใต้ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 “การแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย” โดยการดำเนินการดังกล่าวเป็นไปตามพันธกิจกำหนดทิศทางและแนวทางความร่วมมือระหว่างประเทศ ในกรอบภารกิจของกระทรวงฯ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.7 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.7.1 ทราบถึงปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ของหน่วยงานในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.7.2 การดำเนินงานความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมของหน่วยงานในกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีแนวทางชัดเจน เป็นเอกภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมาย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้รวบรวมแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือระหว่างประเทศ ความร่วมมือทางวิชาการ นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทย นโยบายกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการนำหลักการบริหารสมัยใหม่ เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การบริหารแบบมีเครือข่าย และการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้มาใช้ในการบริหารจัดการ การดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ ของกระทรวงฯ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการศึกษาครั้งนี้

2.1 แนวคิด / ทฤษฎี เรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศ

ปัจจุบันงานด้านต่างประเทศมีความสำคัญมากขึ้น และเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เนื่องจากกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalization) ซึ่งหมายถึง การเชื่อมโยงและแผ่ถึงกันทั่วโลก¹ ทำให้โลกแคบลง การพัฒนาการของเทคโนโลยีและระบบโทรคมนาคมที่ก้าวหน้า ทำให้คนทั้งโลกสามารถติดต่อ สื่อสาร พุดคุย เชื่อมโยงกันได้ ทำให้ทุกคนมีโอกาสเท่าเทียมกันทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุนข้ามชาติ ทั้งนี้ เป็นที่ทราบกันว่า ปัจจุบันงานด้านต่างประเทศเป็นเรื่องของทุกหน่วยงาน เพราะกระแสการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในด้านต่างๆ ของโลกในขณะนี้ เกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วน อาทิ เรื่องสิทธิมนุษยชน เรื่องสิ่งแวดล้อม เช่น ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ การสร้างความสมดุลของระบบนิเวศน์ วิกฤตพลังงาน โรคภัยระบาดต่างๆ อาทิ ไข้หวัดใหญ่ 2009 การแข่งขันทางเทคโนโลยีนิวเคลียร์ การก่อการร้าย

2.1.1 ความหมายของความร่วมมือระหว่างประเทศ

มนุษย์เป็นสัตว์สังคม โดยธรรมชาติมนุษย์มีแนวโน้มในการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ คบหาสมาคมกัน จัดระเบียบทางสังคมเศรษฐกิจ และการอยู่ร่วมกันในสังคมแล้วยังมีการเข้าไปสัมพันธ์กับกลุ่มอื่น สังคมอื่นเข้าไปสัมพันธ์กับรัฐอื่น

¹ ราชบัณฑิตยสถาน (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2542). กรุงเทพมหานคร. บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด

ความร่วมมือระหว่างประเทศ หมายถึง การแลกเปลี่ยนปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นข้ามพรมแดนของประเทศในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2.1.2 ขอบเขตของความร่วมมือระหว่างประเทศ

ขอบเขตของความร่วมมือเกี่ยวข้องกับเรื่องต่อไปนี้

- ความร่วมมือทางสังคม เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่มีวัตถุประสงค์ เช่น การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม การศึกษา การศาสนา การท่องเที่ยว กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ เช่น การแลกเปลี่ยนทุนการศึกษา การแสดงนาฏศิลป์ของแต่ละประเทศไปเผยแพร่ตามประเทศอื่น

- ความร่วมมือทางการเมือง เป็นความร่วมมือระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ระหว่างประเทศ เช่น การทูต การทหาร การแทรกแซงทางการเมือง การกำหนดนโยบายระหว่างประเทศ

- ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เป็นความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับการ แลกเปลี่ยนทรัพยากร หรือ บริการ เช่น การซื้อขาย การกู้ยืม ประเทศไทยมีความต้องการด้านอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ในขณะที่เดียวกันประเทศทางยุโรปต้องการวัตถุดิบและน้ำมันจากตะวันออกกลาง ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ รวมถึงการตั้งกฎเกณฑ์ในเรื่องภาษีศุลกากร รวมทั้งการปิดล้อมเศรษฐกิจ²

- ความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี เป็นความร่วมมือที่มีวัตถุประสงค์ในการแลกเปลี่ยน พัฒนา ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือการประชุมสัมมนา ด้านวิทยาศาสตร์ระหว่างประเทศ

- ความร่วมมือทางกฎหมาย เมื่อความร่วมมือระหว่างพรมแดนเพิ่มมากขึ้น ปัญหาหรือการกำหนดสิ่งที่ปฏิบัติร่วมกันย่อมเกิดขึ้น เช่น เกิดสนธิสัญญา และกติกาดังกล่าว เช่น ปัญหาข้อพิพาท ไทย – กัมพูชา เรื่องปราสาทเขาพระวิหาร

2.1.3 สาเหตุของความร่วมมือระหว่างประเทศ

ในอดีต ความร่วมมือระหว่างรัฐเป็นการร่วมมือแบบชั่วคราว เช่น ในกรณีการทำสงครามระหว่างรัฐ เป็นการร่วมมือเพื่อให้เกิดสันติภาพชั่วคราว ปัจจุบันความร่วมมือระหว่างประเทศมีลักษณะจริงจังถาวร มีวิธีการปฏิบัติระหว่างประเทศอย่างเป็นระบบ สาเหตุที่ทำให้ประเทศในโลกร่วมมือกัน มีดังนี้

- ความสูญเสียที่เกิดจากสงคราม เช่น ผลที่เกิดจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 สงครามเกาหลี สงครามเวียดนาม เป็นสาเหตุให้นักวิเคราะห์ของประเทศต่างๆ ในโลก สรุปได้ว่า

² การพัฒนาความสัมพันธ์ทางการเมือง, เศรษฐกิจระหว่างประเทศ, จากเว็บไซต์ <http://dnfe5.nfe.go.th>

เป็นความสูญเสียต่อทรัพยากรและประชาชนเป็นจำนวนมาก และไม่คุ้มประโยชน์ในการทำสงคราม

- อิทธิพลของแนวคิดทางการเมืองและสันติภาพ มีนักปรัชญาหลายท่านได้เขียนแนวคิดแห่งสันติภาพของโลกว่า การหลีกเลี่ยงการทำสงคราม อาจทำได้ในลักษณะของการจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศ

- ความจำเป็นด้านเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ทำให้ประเทศทั่วโลก ได้ติดต่อกันมากขึ้น มีกฎหมาย ระเบียบ กติการะหว่างประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ความร่วมมือโดยผ่านองค์กรระหว่างประเทศ ในเรื่องการเดินอากาศ การเดินเรือ การคุ้มครองทางการทูต และกฎหมายทะเล การพึ่งพาอาศัยกันที่เห็นได้ชัดเจน เช่น กลุ่มประเทศยุโรป อาศัยน้ำมันทางตะวันออกกลาง ถ้ากลุ่มโอเปคขึ้นราคาน้ำมัน ผลก็จะกระทบต่อประเทศอุตสาหกรรม หลายประเทศทั่วโลก

- ภัยคุกคามของมนุษยชาติ มีสิ่งบอกเหตุหลายประการ ที่ทำให้ประเทศในโลกต้องร่วมมือกัน เช่น ภัยจากสงคราม ภัยจากการเพิ่มของประชากรโลก ภัยจากความยากจน ปัญหามลพิษ ที่เกิดจากดิน น้ำ อากาศ

2.1.4 ลักษณะของความร่วมมือระหว่างประเทศ

ความร่วมมือระหว่างประเทศมีลักษณะดังนี้

(ก) ความร่วมมือทางการทูต

แนวคิดเกี่ยวกับการทูตได้มีมานาน มีการแลกเปลี่ยนทางการทูต พื้นฐานทางการทูต อยู่บนรากฐานเกี่ยวกับผลประโยชน์ของรัฐใน ค.ศ.18 – 19 ผู้แทนของอังกฤษ ลอร์ด ปาล์มเมอร์ สโตน กล่าวว่า “ไม่มีมิตรและศัตรูที่ถาวร” ดังนั้นสถานทูตเปรียบเหมือนดินแดนของประเทศของทูต ต้องยอมรับในเอกสิทธิ์ที่เป็นประโยชน์ร่วมกันของทุกประเทศ

(ข) กฎหมายระหว่างประเทศ

การอยู่ร่วมกันกับสังคมโลก ต้องมีข้อตกลง กฎเกณฑ์ กฎหมาย ระเบียบ เพื่อให้ประชากรในโลก มีความเป็นอยู่ที่ดีและสันติสุข กฎหมายระหว่างประเทศ จะเป็นสัญญา หรือข้อตกลง หรือเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม เช่น ศาลโลก ถือว่าเป็นความร่วมมือระหว่างประเทศในการสร้างความสัมพันธ์ และจัดระเบียบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ในการอำนวยความสะดวก และตัดสินปัญหาระหว่างประเทศ

(ค) องค์กรระหว่างประเทศ

การจัดตั้งองค์กรระหว่างประเทศ เป็นความร่วมมืออย่างหนึ่งในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศ องค์กรระหว่างประเทศมี 2 ระดับ คือ

- ระดับโลก คือสันนิบาตชาติ และองค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีประเทศในโลกเป็นสมาชิก

- ระดับภูมิภาค เป็นองค์การที่มีประเทศสมาชิก อยู่ในภูมิภาคเดียวกัน เช่น องค์การสนธิสัญญาแอตแลนติกเหนือ องค์การกลุ่มกติกาสัญญาวอร์ซอ องค์การตลาดร่วมยุโรป และองค์การอาเซียน

2.2 ความร่วมมือทางวิชาการ

ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม โดยมีส่วนช่วยในการสนับสนุนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการพัฒนาประเทศในช่วงต่างๆ รวมทั้งมีส่วนในการส่งเสริมให้การพัฒนาประเทศเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ การพัฒนาจำเป็นต้องอาศัยความรู้ เทคโนโลยี และประสบการณ์จากประเทศที่พัฒนาแล้ว ทั้งรูปของงบประมาณ สนับสนุนการดำเนินงาน คำแนะนำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ประสบการณ์ วัสดุ อุปกรณ์ และรวมไปถึงความร่วมมือในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความสามารถ เพิ่มมากยิ่งขึ้น

ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ ของรัฐบาลไทย เริ่มมาตั้งแต่ พ.ศ. 2498 และได้พัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ ทั้งในแง่ของกิจกรรม รูปแบบ และงบประมาณ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 เป็นต้นมา รัฐบาลไทยได้ประกาศเจตนารมณ์และนโยบายอันแน่วแน่ ที่จะส่งเสริมความร่วมมือ และความสัมพันธ์กับประเทศต่างๆ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม วิชาการและวัฒนธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยกำหนดให้ความร่วมมือทางวิชาการกับต่างประเทศ เป็นกลไกที่สำคัญอย่างหนึ่ง ในการสร้างความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ซึ่งจะเป็นโอกาส ให้มีการแลกเปลี่ยน และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ตลอดจนความรู้ ความชำนาญ ระหว่างประเทศไทยกับประเทศที่กำลังพัฒนาต่างๆ อันจะนำไปสู่ การพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในภูมิภาคต่อไป

แนวนโยบายความร่วมมือกับต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก³ ดังนี้

2.2.1 สนับสนุนการดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาล ในการส่งเสริมและกระชับความสัมพันธ์ในทุกๆ ด้าน กับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

3 กรมวิเทศสหการ สำนักนายกรัฐมนตรื. (2540). การดำเนินความร่วมมือทางวิชาการไทยกับต่างประเทศ ในช่วงเปลี่ยนผ่านเอกสารทางวิชาการ กรมวิเทศสหการ

2.2.1 แสดงความรับผิดชอบของไทยต่อประชาคมโลก ด้วยการร่วมมือกับนานาประเทศในการเสริมสร้างเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนาในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2.2.2 ส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม การค้า และการลงทุนของทั้งประเทศ ผู้รับและผู้ให้ โดยมีพื้นฐานที่ความเท่าเทียมและผลประโยชน์ร่วมกัน

2.2.3 ส่งเสริมและขยายบทบาทของประเทศไทย ในเวทีระหว่างประเทศ เพื่อให้สอดคล้องกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและภูมิภาค

2.3 นโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทย

ในยุคโลกาภิวัตน์ที่ไร้พรมแดนเช่นนี้ ความร่วมมือและการแข่งขันระหว่างประเทศในด้านต่างๆ ดำเนินไปอย่างเข้มข้นควบคู่กันไป การต่างประเทศจึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการส่งเสริมความสัมพันธ์กับต่างประเทศ ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อเสริมสร้าง สันติสุข มิตรภาพ และบรรยากาศของการไว้เนื้อเชื่อใจ ขยายความร่วมมือในด้านเศรษฐกิจ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การค้า การลงทุน การคมนาคม การท่องเที่ยว การปราบปรามอาชญากรรมข้ามชาติต่างๆ รวมไปถึงการสร้างเสริมความใกล้ชิดด้านสังคม และวัฒนธรรม

ปัจจุบันประเทศไทยมีบทบาทในเวทีโลก โดยทำหน้าที่เป็นประธานอาเซียน และการที่นายกรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี ได้ไปเข้าร่วมประชุม World Economic Forum และ G 20 และได้ยกประเด็นเรื่องการแก้ปัญหาวิกฤตการเงิน การสร้างความร่วมมือในระดับภูมิภาค และการต่อต้านการกีดกันทางการค้าไปเจรจา ทำให้ชื่อเสียงของประเทศไทย ในฐานะประเทศที่กำลังพัฒนาหรือเศรษฐกิจที่พัฒนาใหม่ ได้รับการยอมรับในระดับสากล และได้รับการตอบสนองจากประเทศในสหรัฐอเมริกาและในยุโรปมากขึ้นอย่างชัดเจน นับเป็นบทบาทที่สำคัญของรัฐบาล ทั้งนี้รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมสนับสนุนให้ทุกหน่วยงาน ทำงานในเชิงรุกให้มากที่สุด ในเรื่องของนโยบายต่างประเทศ⁴

นโยบายการต่างประเทศและเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ในปัจจุบันเป็นไปตามคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภาเมื่อวันที่ 29 ธันวาคม 2551 ดังต่อไปนี้

⁴ คำบรรยายพิเศษ ของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เรื่องบทบาทประเทศไทยในเวทีโลก : มุมมองด้านต่างประเทศ ใน โครงการฝึกอบรม หลักสูตรนักบริหารระดับสูงและโครงการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ตรวจราชการระดับกระทรวง ณ ห้องดุสิตธานี ฮอลล์ โรงแรมดุสิตธานี วันจันทร์ที่ 25 พฤษภาคม 2552

2.3.1 พัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในทุกมิติและทุกระดับ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีและการเคารพซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดเสถียรภาพความมั่นคง และความเจริญรุ่งเรืองร่วมกันของภูมิภาค โดยส่งเสริมความร่วมมือในทุกสาขากับประเทศเพื่อนบ้านภายใต้กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคต่างๆ และเร่งแก้ปัญหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านโดยสันติวิธีบนพื้นฐานของสนธิสัญญาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ส่งเสริมความร่วมมือเพื่อสร้างความแข็งแกร่งของอาเซียนในวาระที่ไทยดำรงตำแหน่งประธานอาเซียน และบรรลุการจัดตั้งประชาคมอาเซียนตามกฎบัตรอาเซียน โดยให้อาเซียนเป็นองค์กรที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง ส่งเสริมให้ประเทศสมาชิกร่วมกันเคารพสิทธิมนุษยชน และผลักดันให้อาเซียนมีบทบาทนำที่สร้างสรรค์ในเวทีระหว่างประเทศ รวมทั้งขยายความร่วมมือกับประเทศในเอเชียอื่นๆ ภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ ทั้งในภูมิภาคเอเชีย และระหว่างเอเชียกับภูมิภาคอื่น

2.3.3 ส่งเสริมความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับประเทศมุสลิมและองค์กรมุสลิมระหว่างประเทศ เพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องและสนับสนุนแนวทางการแก้ไขปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ของไทย

2.3.4 กระชับความร่วมมือและความเป็นหุ้นส่วนทางยุทธศาสตร์กับประเทศที่มีบทบาทสำคัญของโลกและประเทศคู่ค้าของไทยในภูมิภาคต่างๆ เพื่อรักษาและขยายความร่วมมือทางการเมือง ความมั่นคง เศรษฐกิจ การค้า การเงิน การลงทุนและการท่องเที่ยว รวมทั้งแสวงหาตลาดใหม่ เพื่อพัฒนาความร่วมมือด้านทรัพยากร วัตถุดิบ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่

2.3.5 ส่งเสริมการมีบทบาทร่วมกับประชาคมโลก ในเรื่องการค้าเสรีระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องการค้าสินค้าเกษตร และกฎระเบียบด้านทรัพย์สินทางปัญญา การปกป้องรักษาและฟื้นฟูสันติภาพและความมั่นคง การส่งเสริมและคุ้มครองค่านิยมประชาธิปไตย สิทธิมนุษยชน มนุษยธรรม การอนุรักษ์และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมและพลังงาน ตลอดจนร่วมมือรณรงค์การแก้ไขปัญหาประเด็นปัญหาข้ามชาติทุกด้านที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของมนุษย์ รวมทั้งส่งเสริมให้ไทยเป็นที่ตั้งของสำนักงานสาขาขององค์การระหว่างประเทศ และมีความร่วมมือทางวิชาการกับประเทศกำลังพัฒนาเพิ่มขึ้น

2.3.6 สนับสนุนการเข้าร่วมในข้อตกลงระหว่างประเทศทั้งทวิภาคีและพหุภาคีที่เป็นประโยชน์ต่อประเทศ เร่งรัดการให้สัตยาบันในข้อตกลงที่ได้ลงนามไว้แล้วและปรับปรุงแก้ไขข้อตกลงที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อประชาชนและสังคม

2.3.7 ส่งเสริมการรับรู้และความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในโลกที่มีผลกระทบต่อประเทศไทย เพื่อก่อให้เกิดฉันทามติในการกำหนดนโยบายและดำเนินนโยบายต่างประเทศ

2.3.8 สร้างความเชื่อมั่นของต่างประเทศต่อประเทศไทยและการเข้าถึงระดับประชาชน โดยส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องและความเชื่อมั่นของนานาประเทศ ต่อการเมืองและเศรษฐกิจไทย เพื่อรักษาภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทย และสนับสนุนการเข้าถึงในระดับประชาชนกับประเทศต่างๆ เพื่อให้ประชาชน รัฐบาล และประชาคมระหว่างประเทศมีทัศนคติในทางบวกต่อประเทศไทยและประชาชนไทย

2.3.9 คຸ້ມครองและส่งเสริมสิทธิและผลประโยชน์ของคนไทย แรงงานไทย และภาคธุรกิจเอกชนไทยในต่างประเทศ และสนับสนุนการสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนไทยในต่างประเทศ

2.4 นโยบายกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กรอบนโยบายที่สำคัญในช่วงการบริหารราชการของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีปัจจุบัน ประกอบด้วยนโยบาย 3 ด้าน ดังนี้

2.4.1 เร่งรัดการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยมีการจัดลำดับให้สอดคล้องกับโอกาส ศักยภาพ ความพร้อมด้านภูมิศาสตร์ ทรัพยากรและประชากร เพื่อไปใช้ในสังคมทุกภาคส่วน ทั้งภาคอุตสาหกรรม สังคม และสิ่งแวดล้อม ในการนี้ จะเร่งดำเนินการเรื่องพลังงานทดแทนและพลังงานทางเลือกจากธรรมชาติต่างๆ อย่างเข้มข้น โดยเฉพาะพลังงานจากชีวมวล ซึ่งกรณีนี้จะเสริมการแก้ปัญหาภาวะโลกร้อน และมุ่งเน้นการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในระดับเทคโนโลยีชุมชน และระดับอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ตลอดจนการบูรณาการการใช้ผลงานจากงานวิจัย เพื่อการพัฒนาสุขภาพ และลดปัจจัยเสี่ยงที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชน เพื่อลดผลกระทบจากราคาพลังงานเพิ่มรายได้ ลดรายจ่ายและยกระดับคุณภาพชีวิต

2.4.2 ยกกระดับขีดความสามารถของประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้ได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ โดยเร่งรัดการให้บริการทดสอบ สอบเทียบให้ได้มาตรฐานและ

⁵ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2551). แผนกลยุทธ์สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พ.ศ. 2551 – 2554)

เพียงพอต่อความต้องการของภาคอุตสาหกรรม รวมทั้งสนับสนุนการจัดสร้างอุทยานนวัตกรรม อุทยานวิทยาศาสตร์และปรับปรุงมาตรการในเรื่องภาษีที่เกี่ยวข้อง

2.4.3 สร้างเสริมความตระหนักและเตรียมให้เกิดความพร้อม ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม พร้อมผลักดันการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีไปใช้ในสังคมทุกระดับ และเร่งปลูกฝังประชาชน โดยเฉพาะเยาวชน เพื่อพัฒนาให้สังคมไทยทุกระดับเป็นสังคมของการเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นสังคมที่รู้จักการนำข้อเท็จจริงมาประยุกต์ตามหลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อใช้ในการดำรงชีวิต โดยเฉพาะในกลุ่มเยาวชน อย่างกว้างขวางและทั่วถึง มุ่งเน้นการเปิดโลกทัศน์ และมุมมองด้านวิทยาศาสตร์ให้เข้มแข็งในระดับฐานราก โดยสนับสนุนการจัด Science and Technology Fair ส่งเสริมการจัดทำหลักสูตรด้านวิทยาศาสตร์

2.5 วิธิดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในฐานะหน่วยงานกลางของกระทรวงฯ ในการกำหนดทิศทางและแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศในกรอบภารกิจของกระทรวงฯ ได้ใช้หลักการบริหารสมัยใหม่ เช่น การบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม การบริหารแบบมีเครือข่าย และการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ในการบริหารจัดการการดำเนินการความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงฯ

2.5.1 การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

การบริหารจัดการในการดำเนินการด้านต่างประเทศ ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ โดยเป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน ของทุกหน่วยงานในกระทรวงฯ ที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ได้กำหนดให้ “จำนวนโครงการความร่วมมือระหว่างประเทศ ที่มีกิจกรรมต่อเนื่องอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีแผนปฏิบัติการรองรับและมีการติดตามประเมินผล” เป็นตัวชี้วัดตามแผนการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ 2552 ซึ่งเป็นตัวชี้วัดภายใต้มิติที่ 1 มิติด้านประสิทธิผลตามพันธกิจกำหนดทิศทางและแนวทางการร่วมมือระหว่างประเทศ ในกรอบภารกิจของกระทรวงฯ ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์ โดยมีการแบ่งจำนวนโครงการที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบอย่างชัดเจน ในการดำเนินงานดังกล่าว กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้มีคำสั่งกระทรวงฯ ที่ 163/2551 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2551 แต่งตั้งคณะทำงานโครงการความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ระหว่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 เพื่อร่วมกันจัดทำแผน

และผลการดำเนินงาน โดยมีเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ ของทุกหน่วยงานของกระทรวงฯ รวมเป็นคณะทำงาน และผู้ศึกษาทำหน้าที่ เลขานุการ ของคณะทำงานดังกล่าว

2.5.2 การทำงานเป็นทีม

สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศ ใช้หลักการการทำงานเป็นทีม ในการดำเนินการด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ โดยเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบด้านต่างประเทศของทุกหน่วยงานได้ร่วมกันดำเนินการดังต่อไปนี้

1) จัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พ.ศ. 2551 – 2554) เพื่อใช้เป็นกรอบแนวทางในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงฯ โดยกระทรวงฯ ได้มีคำสั่ง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ 34 / 2551 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2551 โดยมีผู้แทนที่ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศของทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ ร่วมเป็นคณะทำงาน เพื่อให้ทุกหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงฯ

2) การจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่วมกันให้ข้อคิดเห็นต่อการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงฯ โดยได้ร่วมกันจัดทำ SWOT ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงฯ เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2550

3) การแต่งตั้งคณะทำงาน โครงการความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมระหว่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2552 ตามคำสั่งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ 163 / 2551 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2551 เพื่อร่วมกันจัดทำแผนและผลการดำเนินโครงการความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมระหว่างประเทศ รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ ตามแผนการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ 2552

2.5.3 การบริหารแบบมีเครือข่าย

การบริหารจัดการของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกเหนือจากการบริหารแบบมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ แล้ว ยังใช้รูปแบบการบริหารแบบมีเครือข่าย โดยมีเครือข่ายประสานงานอย่างใกล้ชิด กับเจ้าหน้าที่ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของประเทศอาเซียน โดยได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการอาเซียน ว่าด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีร่วมกัน ปีละ 2 ครั้ง ทำให้มีความใกล้ชิดสนิทสนม คู่กันเคยกัน ทำให้การดำเนินโครงการความร่วมมือร่วมกัน เช่น การประชุมระดับ

รัฐมนตรี การแลกเปลี่ยน การเยือน คูงาน ของเจ้าหน้าที่ของประเทศต่างๆ เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ โดยสามารถประสานงานกันทาง E – Mail โทรศัพท์ หรือ โทรสารได้ทันที นอกจากนี้ยังได้จัดทำระบบฐานข้อมูลบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ของหน่วยงานในกระทรวงฯ และฐานข้อมูลเครือข่ายวิเทศสัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่ด้านต่างประเทศของหน่วยงานในกระทรวงฯ เพื่อให้เจ้าหน้าที่ได้รับทราบข้อมูลด้านต่างประเทศของทุกหน่วยงานในกระทรวงฯ และมีการประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ

2.5.4 การจัดทำองค์ความรู้ (Knowledge Management –KM)

สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศฯ ได้มีการจัดทำองค์ความรู้ (Knowledge Management – KM) เกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

- 1) ขั้นตอนการจัดทำความตกลงกับต่างประเทศ
- 2) ขั้นตอนการประชุมความร่วมมือทวิภาคีและพหุภาคี
- 3) จัดทำหนังสือ “แนวทางการจัดการประชุมระหว่างประเทศ”

โดยได้รวบรวมขั้นตอนการจัดประชุมระหว่างประเทศ ตัวอย่างเอกสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์การทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง⁶ เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการปฏิบัติงาน ด้านการจัดประชุมระหว่างประเทศ ให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศของกระทรวง

2.6 สรุปแนวคิดทฤษฎี

2.6.1 ทฤษฎีการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ (Result Based Management - RMB) เป็นเครื่องมือการบริหารที่มาพร้อมกับแนวคิดการบริหารภาครัฐแบบใหม่ ซึ่งมีการนำมาใช้กับภาครัฐและภาคเอกชนในหลายประเทศ การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ เป็นวิธีการบริหารจัดการที่มุ่งเน้นผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้องค์กรบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เป็นการปรับปรุงผลการดำเนินงานขององค์กรที่ทุกคนต้องมีส่วนร่วม เพื่อให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล⁷

2.6.2 การทำงานเป็นทีม หมายถึง การทำงานร่วมกันของสมาชิกในลักษณะกลุ่ม หรือ ทีมงาน เป็นเป้าหมายที่จะต้องทำให้เกิดขึ้นเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงถ่ายทอดความรู้ และ

⁶ สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์. สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2550). แนวทาง การจัดการประชุมระหว่างประเทศ

⁷ สำนักงาน ก.พ. (2550). คู่มือการพัฒนาระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

ประสบการณ์กันอย่างสม่ำเสมอ ทั้งในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การทำงานลักษณะนี้ เน้นการทำงานเพื่อก่อให้เกิดความร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคีในการร่วมมือกันแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น

2.6.3 การบริหารแบบเครือข่าย ในทางทฤษฎีหมายถึงการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ แนวคิดใหม่ๆ ประสบการณ์และวิสัยทัศน์ของหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้สามารถสร้างกลยุทธ์ และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้ในภายหลัง และขยายผลการดำเนินงาน ให้ตอบสนอง คือ การปฏิรูประบบราชการของประเทศไทยให้บรรลุผลตามยุทธศาสตร์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้การใช้เครือข่ายมาเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้จากภายนอกองค์กรด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ทำให้สามารถรับรู้อخبارได้อย่างกว้างขวาง รวมทั้งการผลักดันให้ประเทศไทยเป็นสังคมแห่งฐานความรู้และเกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจภาครัฐและความต้องการของประชาชน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

2.6.4 องค์กรแห่งการเรียนรู้ ความสำคัญขององค์กรแห่งการเรียนรู้ในภาครัฐ สะท้อนให้เห็นในพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 หมวด 3 เรื่องการบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ มาตรา 11 กล่าวว่า “ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่างๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งต้องส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์ และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคคลที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของหน่วยราชการให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์ ตามพระราชกฤษฎีกานี้”⁸

⁸ พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

บทที่ 3 วิธีการศึกษาวิจัย

3.1 วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินกิจกรรม ความร่วมมือกับต่างประเทศ ของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ

การศึกษานี้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยเน้นการวิเคราะห์จากการดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ทั้งในส่วนที่ประสบผลสำเร็จ และไม่ประสบผลสำเร็จ ระเบียบวิธีการศึกษาประกอบด้วย

3.1.1 การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เป็นการศึกษาโดยการประมวล รวบรวมและวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับต่างประเทศ จากรายงานผลการประชุม ของคณะกรรมการฯ และคณะอนุกรรมการฯ และจากบทความต่างๆ

3.1.2 การศึกษาจากการเข้าร่วมประชุม / สัมมนา ในระดับนานาชาติ ทั้งในประเทศและ ต่างประเทศเพื่อศึกษาวิธีการ และรูปแบบการดำเนินการประชุมฯ ที่ถูกแบบแผน

3.1.3 ศึกษาจากการสัมภาษณ์ ผู้ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ ของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

3.2 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

3.2.1 แหล่งข้อมูลในประเทศ เช่น เอกสาร บทความ จากหน่วยราชการในสังกัด กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เอกสารจากกระทรวงการต่างประเทศ และจากบทความอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

3.2.2 แหล่งข้อมูลในต่างประเทศ เช่น เอกสาร บทความ จากหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีในต่างประเทศ

3.3 การเก็บข้อมูล

ได้ดำเนินการเก็บข้อมูล ทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยศึกษาจากเอกสาร บทความ รายงานการประชุม คำบรรยาย รายงานผลการปฏิบัติราชการ รวมทั้งข้อมูลที่ค้นคว้าผ่านเว็บไซต์ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานี้

3.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้วิธีรวบรวมข้อมูลที่ได้จากเอกสาร บทความ รายงานการประชุม และจากการสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้อง และนำมาวิเคราะห์เพื่อสรุปผลและนำมาจัดเป็นหมวดหมู่ เช่น ปัญหา / อุปสรรคและแนวทางแก้ไขในการปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ

บทที่ 4 ผลการศึกษาวิจัย

4.1 ความสำคัญของการดำเนินงานด้านต่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นรากฐานที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ เป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มขีดความสามารถ ในการแข่งขันของประเทศและการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ดังนั้น การแสวงหาความร่วมมือกับต่างประเทศในการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ทันสมัย จึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เนื่องจากปัจจุบัน ขีดความสามารถในการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทย ยังถูกจัดให้อยู่ในอันดับค่อนข้างต่ำ จากผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยของสถาบันนานาชาติ เพื่อการจัดการ (International Institute for Management Development : IMD) ประจำปี 2550 ซึ่งระบุว่า เกณฑ์การพิจารณาที่ประเทศไทยมีความอ่อนแอมากที่สุด และได้รับการจัดอันดับต่ำสุด คือ ร้อยละค่าใช้จ่ายด้านการวิจัยและพัฒนาของประเทศ ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ⁹ นอกจากนี้อันดับความสามารถด้านโครงสร้างพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ของประเทศไทย ก็อยู่ในระดับต่ำ เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ เช่น สิงคโปร์ เกาหลี ไต้หวัน ญี่ปุ่น และมาเลเซีย ดังนั้นประเทศไทย มีความจำเป็นต้องเร่งพัฒนาความสามารถในการแข่งขันให้เพิ่มสูงขึ้น เพื่อลดช่องว่างก่อนที่จะถูกทิ้งห่างจนไม่สามารถตามได้ทัน

4.2 ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ และแนวทางในการแก้ไข

ปัญหา

ที่มาของปัญหา

กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีหน่วยงานในสังกัด 14 หน่วยงาน ซึ่งแต่ละหน่วยงานมีความชำนาญด้านเทคโนโลยีในสาขาต่างๆ อาทิ เทคโนโลยีชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีโลหะและวัสดุ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มาตรฐานเทคโนโลยีนิวเคลียร์ โดยแต่ละหน่วยงานต่างก็มีความร่วมมือกับต่างประเทศ ในระดับหน่วยงานต่อหน่วยงาน แต่ยังไม่เห็น

⁹ สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (2551). อันดับความสามารถในการแข่งขันโดยรวมของประเทศต่างๆ ปี 2547 - 2551

การดำเนินงานร่วมกัน ทำให้การดำเนินกิจกรรมด้านต่างประเทศ ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ เป็นไปในลักษณะ ต่างคนต่างทำ ไม่เป็นเอกภาพ ทำให้เกิดการซ้ำซ้อนในการปฏิบัติงาน และเป็น การสิ้นเปลืองงบประมาณ ซึ่งอาจจะประหยัดลงได้ถ้ามีการดำเนินงานร่วมกัน ทำให้การ ดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ ไม่ประสิทธิภาพเท่าที่ควร สำนักความร่วมมือระหว่าง ประเทศและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในฐานะเป็น หน่วยงานกลาง ซึ่งรับผิดชอบงานด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ จึงได้จัดทำแนวทางการแก้ไข ปัญหาดังนี้

4.2.1 แนวทางการแก้ไขปัญหา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานด้านต่างประเทศ

เพื่อให้การดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ มีการ ดำเนินการแบบบูรณาการ เป็นเอกภาพ และมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น สำนักความร่วมมือระหว่าง ประเทศฯ จึงได้จัดทำแผนความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรม และจัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา อุปสรรค ในการ ดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.2.1.1) การจัดทำแผนความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวข้างต้น สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศฯ จึงได้ ร่วมกับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ จัดทำแผนความร่วมมือระหว่างประเทศฯ โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินกิจกรรมด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ของกระทรวงฯ มีกรอบ แนวทางที่ชัดเจน เป็นเอกภาพ มีกลไกการดำเนินงานต่างประเทศ ภายในการทรงแบบบูรณาการ และหน่วยงานสามารถนำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศนี้ ไปสู่แผนปฏิบัติ การประจำปี เพื่อจัดทำค่าของงบประมาณ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านต่างประเทศของ หน่วยงาน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าว เป็นการทำงานร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานในกระทรวงฯ ตามหลักการบริหารสมัยใหม่ คือการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ และการทำงานเป็นทีม ซึ่งทุก หน่วยงานในกระทรวงฯ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนความร่วมมือฯ นี้ ทำให้การดำเนินงานด้าน ต่างประเทศของกระทรวงฯ มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้มีคำสั่ง กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ 34/2551 ลงวันที่ 21 ธันวาคม 2551 แต่งตั้งคณะกรรมการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของ กระทรวงฯ โดยมีผู้แทนที่ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ ของทุกหน่วยงานในกระทรวงฯ ร่วมเป็น คณะทำงาน เพื่อให้ทุกหน่วยงาน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่าง ประเทศฯ ของกระทรวงฯ

แผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์ ประกอบด้วย 2 ประเด็นยุทธศาสตร์ และในหนึ่งยุทธศาสตร์ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์¹⁰ ดังนี้

(ก) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 การแสวงหาความร่วมมือระหว่างประเทศ ในการ พัฒนาด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อยคือ

กลยุทธ์ที่ 1 สร้างความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมกับ ต่างประเทศที่บังเกิดผลประโยชน์แก่ประเทศ

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายพันธมิตรต่างประเทศ ให้ประเทศ เป็นศูนย์กลางในการขยายความร่วมมือไปยังประเทศเพื่อนบ้าน

กลยุทธ์ที่ 3 ประชาสัมพันธ์เผยแพร่บทบาทหน้าที่และศักยภาพเชิงรุก ของ หน่วยงานในกระทรวง

(ข) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มศักยภาพการบริหารจัดการด้านความ ร่วมมือต่างประเทศของกระทรวงไปสู่สากล ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ย่อยคือ

กลยุทธ์ที่ 1 จัดทำฐานข้อมูลและระบบเครือข่ายวิเทศสัมพันธ์ร่วมกันภายใน กระทรวงฯ

กลยุทธ์ที่ 2 สร้างกลไกเชิงรุกสนับสนุนการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ แบบบูรณาการภายในกระทรวง

กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาบุคลากรด้านความร่วมมือต่างประเทศให้มีศักยภาพและ ประสิทธิภาพสูง

นอกจากการจัดทำแผนความร่วมมือระหว่างประเทศฯ แล้ว แนวทางอีกประการ หนึ่งในการเพิ่มประสิทธิภาพ การดำเนินการด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ คือ การจัดให้มีการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ อุปสรรค (SWOT) ในการ ดำเนินการความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

4.2.1.2) การวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค (SWOT) ในการ ดำเนินการความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ

เพื่อปรับปรุงให้การดำเนินการความร่วมมือระหว่างประเทศของ กระทรวงวิทยาศาสตร์ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อเป็นการรับทราบปัญหา / อุปสรรคใน

¹⁰ สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์. สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551) แผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรม (พ.ศ. 2551 – 2554)

การดำเนินงาน สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์ ได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยได้เชิญเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบงานด้านต่างประเทศ ของหน่วยงานในสังกัด กระทรวงฯ มาประชุมร่วมกัน เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2550 เพื่อร่วมกันพิจารณาแนวทางการดำเนินงานด้านความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงฯ จากการประชุมดังกล่าว ที่ประชุมฯ ได้ร่วมกันวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ในการดำเนินการความร่วมมือระหว่างประเทศฯ สรุปได้ดังนี้

1) จุดแข็ง (Strengths)

- หน่วยงานในสังกัดมีประสิทธิภาพและศักยภาพสูงในด้านการวิจัยพัฒนา นวัตกรรมและการบริการ มีความเชี่ยวชาญในสาขาเฉพาะ เป็นที่ยอมรับของนานาชาติ
- หน่วยงานมีความเข้มแข็งทางวิชาการในสาขาต่างๆ ทางด้านเทคโนโลยีชีวภาพ เทคโนโลยีโลหะและวัสดุ เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ นาโนเทคโนโลยี เทคโนโลยีนิวเคลียร์ เทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ มาตรการวิทยา เทคโนโลยีการแปรรูป การเกษตร
- มีเครือข่ายพันธมิตรทางวิชาการ จากการเป็นสมาชิกองค์การต่างๆ ในระดับนานาชาติ
- มีสำนักงานที่ปรึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่กรุงวอชิงตัน ดี ซี และกรุงบรัสเซลส์ เพื่อเป็นตัวแทนในการติดตามเฝ้าดูเทคโนโลยีใหม่ๆ และสร้างเครือข่ายประสานงานกับหน่วยงานต่างประเทศและรายงานข้อมูลด้านเทคโนโลยีต่างๆ
- โครงสร้างของกระทรวงมีลักษณะเฉพาะ ซึ่งเป็นหน่วยงานในกำกับและไม่ได้เป็นส่วนราชการหลายหน่วยงาน ทำให้มีความคล่องตัวและเหมาะสมกับภารกิจ
- มีทุนการศึกษาทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้แก่เจ้าหน้าที่ในสังกัด กระทรวงฯ เพื่อไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโทและปริญญาเอกในต่างประเทศ เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากร
- มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการบริหารจัดการ และมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน ทางเทคโนโลยีสารสนเทศ
- มีฐานข้อมูลรวมข้อตกลงของหน่วยงานในกระทรวงฯ ทำให้หน่วยงานทราบสถานะ การดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ และสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว

2) จุดอ่อน (Weaknesses)

- ขาดนโยบายที่ชัดเจนในการดำเนินการร่วมมือกับต่างประเทศ เช่น การกำหนดสาขาการวิจัย เทคโนโลยีที่ต้องการ

- ระดับขีดความสามารถทางเทคโนโลยีที่มีความต่างกันสูงเป็นข้อจำกัดในการร่วมมือกับประเทศที่พัฒนาแล้ว
- การประชาสัมพันธ์ การสร้างความตระหนัก และการสื่อสารข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังไม่สามารถเข้าถึงประชาชนและกลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง
- ขาดการรับช่วงต่องาน การถ่ายทอดวิธีการทำงานจากเจ้าหน้าที่ที่ย้ายงานลาออก เกษียณอายุ
- ค่าตอบแทนนักวิจัยของหน่วยงานในกระทรวงฯ ไม่เท่ากัน เป็นอุปสรรคในการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน
- ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของเจ้าหน้าที่ อย่างไม่ถึงระดับการเจรจาต่อรองในเวทีโลก

3) โอกาส (Opportunities)

- การแข่งขันและการพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ระเบียบโลกใหม่ ทำให้ผู้ประกอบการต้องอาศัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในการแข่งขันมากขึ้น
- นโยบายการค้าต่างประเทศที่ไม่ใช่มาตรการกีดกันทางภาษี (NTB) เช่น ด้าน Bio – plastic เป็นเรื่องใหม่และท้าทาย เปิดโอกาสในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
- การเปิดการค้าเสรี (FTA) ทำให้เกิดโอกาสในการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรม และเทคโนโลยีทดสอบใหม่ๆ
- วิฤตติด้านพลังงาน สิ่งแวดล้อม ภัยธรรมชาติ โลกอุบัติใหม่ และภัยทางความมั่นคง ทำให้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีบทบาทเพิ่มขึ้น
- มีแหล่งทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จากต่างประเทศและในประเทศ
- มีความร่วมมือด้านการวิจัย จากประเทศที่พัฒนาแล้ว ไปยังกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน โดยผ่านประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้วย
- มีการสนับสนุนให้เกิดการวิจัย และพัฒนาระหว่างสถาบันวิจัย สถาบันอุดมศึกษา และภาคเอกชนเพิ่มขึ้น

4) อุปสรรค (Threats)

- การจัดสรรทรัพยากรสำหรับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ทำให้ไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี การรับมือกับภาวะเร่งด่วน นुकเงิน

- ทิศทางการพัฒนาของประเทศให้ความสำคัญกับการวิจัยและพัฒนา น้อย ทำให้ประเทศมีฐานความรู้ เพื่อการพัฒนาไม่เพียงพอ
- นโยบายการเปิดการค้าเสรี ทำให้มีสินค้าจากประเทศที่มีวัตถุดิบ และค่าแรงราคาถูกเข้ามาท่วมตลาดและเป็นคู่แข่งที่สำคัญ มีผลกระทบต่อการพัฒนาสินค้า เพื่อการแข่งขันระดับโลก
- มีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กร ของหน่วยงานในกระทรวงฯ ทำให้นโยบายไม่ชัดเจน
- มีการเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูง ทำให้นโยบายและการดำเนินงานไม่ต่อเนื่อง
- การจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอในการดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับต่างประเทศ
- การถ่ายทอดเทคโนโลยีจากต่างประเทศ ยังไม่สมบูรณ์ ต้องเรียนรู้และวิจัยเพิ่มเติม

จากการประชุมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำ SWOT ดังกล่าว ทำให้สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศฯ สามารถนำเอาความคิดเห็นดังกล่าวมาปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่างประเทศของกระทรวงฯ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยจะเน้นการพัฒนาจุดแข็ง นำโอกาสมาใช้ประโยชน์ ปรับปรุงจุดอ่อนและอุปสรรคภายในองค์กรให้เหลือน้อยที่สุด

4.3 การดำเนินความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับประเทศเพื่อนบ้าน

ในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ อาทิ การพบปะเจรจา ระหว่างผู้แทนระดับสูง การจัดทำความตกลง การดำเนินความร่วมมือโดยผ่านกลไกต่างๆ เช่น การประชุมคณะกรรมการร่วม การประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาวุโส และการประชุมระดับรัฐมนตรี ซึ่งผู้ศึกษา จะได้กล่าวถึง การประชุมระหว่างประเทศในระดับรัฐมนตรี กับประเทศเวียดนาม และประเทศลาว ซึ่งเป็นประเทศเพื่อนบ้านที่กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ให้ความสำคัญในการดำเนินความร่วมมือ ตามที่ระบุไว้ ในคำรับรองการปฏิบัติราชการ ของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2552

การดำเนินความร่วมมือกับประเทศลาว และประเทศเวียดนาม เป็นไปตามนโยบายของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ได้ให้ความสำคัญกับนโยบายที่จะส่งเสริมความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อกระชับความสัมพันธ์ สร้างเสริมศักยภาพ ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในภูมิภาคให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น ซึ่งนโยบายนี้สอดคล้องกับนโยบายด้านต่างประเทศ ของรัฐบาลทุกรัฐบาล รวมทั้งนโยบายรัฐบาลชุดปัจจุบัน ซึ่งได้ให้ความสำคัญกับการส่งเสริม ความร่วมมือ กับ

ประเทศเพื่อนบ้าน อย่างใกล้ชิด มีการพัฒนาความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ด้วยดี มีการแลกเปลี่ยน ส่งเสริมผลประโยชน์ ซึ่งกันและกันอย่างสร้างสรรค์และจริงใจ โดยมีเป้าหมายให้เกิดความสงบสุขในภูมิภาค ซึ่งเป็นไปตามพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งได้พระราชทานความช่วยเหลือแก่ประเทศลาว กัมพูชา และพม่า โดยได้ทรงโปรดให้สร้างโรงเรียนพระราชทาน แก่ประเทศลาว กัมพูชา และพม่า โดยมีพระราชประสงค์ที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านสุขภาพ อนามัย ด้านโภชนาการ และด้านการเรียนการสอนแก่ประเทศเหล่านั้น และได้เสด็จเยือนอยู่บ่อยครั้ง

ความร่วมมือระหว่างกระทรวงวิทยาศาสตร์ไทยและกระทรวงวิทยาศาสตร์เพื่อนบ้าน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีผลเป็นรูปธรรม มีการประชุมปรึกษาหารือระหว่างรัฐมนตรีและเจ้าหน้าที่ระดับสูง ของทั้งสองฝ่ายอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารระดับสูงของฝ่ายไทย ได้ให้ความสำคัญและได้แสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่น จริงใจที่จะดำเนินความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อประโยชน์ร่วมกันทางด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการดำเนินการทางด้านกรวิจัยและพัฒนา โดยฝ่ายไทยได้แสดงความพร้อมที่จะให้นักวิทยาศาสตร์และนักวิชาการของประเทศเพื่อนบ้าน ได้มาศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้เชี่ยวชาญฝ่ายไทย ในทุกๆ เรื่อง ทำให้ผู้บริหารระดับสูงของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศเวียดนามและลาว มีความมั่นใจในความจริงใจของฝ่ายไทย และได้แจ้งให้ฝ่ายไทยทราบว่า พร้อมที่จะให้นักวิทยาศาสตร์ไทยได้เข้าถึงข้อมูลและสถานภาพปัญหาเกี่ยวกับการวิจัยและพัฒนา โดยไม่มีความระแวงว่าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด จะเป็นคู่แข่งหรือขัดแย้งผลประโยชน์กัน และได้แสดงความกระตือรือร้น ที่จะดำเนินความร่วมมือกับไทย ในโครงการวิจัยร่วมกัน เพื่อประโยชน์ร่วมกันบนพื้นฐานของความเป็นหุ้นส่วน ซึ่งเป็นไปตามนโยบายรัฐบาลไทย

อย่างไรก็ตามความร่วมมือระหว่างไทยกับประเทศพม่าและประเทศกัมพูชา ยังไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร เนื่องจากนโยบายภายในของรัฐบาลทั้ง 2 ประเทศ ประกอบกับมีปัญหาความไม่สงบภายในประเทศ ทำให้การดำเนินความร่วมมือยังไม่มีความต่อเนื่อง ทั้งนี้ กระทรวงวิทยาศาสตร์จะผลักดันให้มีความร่วมมือต่อไป โดยจะได้จัดให้มีการประชุมระดับรัฐมนตรี และแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้บริหารระดับสูงของประเทศทั้งสอง เพื่อส่งเสริมขยายความร่วมมือและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งกันและกัน เพื่อนำไปสู่การดำเนินความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความเข้าใจระหว่างกัน และกระชับความสัมพันธ์ฉันมิตรและความร่วมมือให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

4.3.1 การประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไทย - เวียดนาม

กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประเทศเวียดนาม โดยได้มีการประชุมในระดับรัฐมนตรี อย่างต่อเนื่องมาตั้งแต่ปี 2543 โดยประเทศไทยและประเทศเวียดนาม ได้มีการประชุมระดับรัฐมนตรี ว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาแล้ว 5 ครั้ง โดยครั้งที่ 1 จัดขึ้น เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2543 ที่กรุงเทพฯ โดยมี ฯพณฯ ดร.อาทิตย์ อุไรรัฐ และ H.E.Dr.Chu Tuan Nha เป็นหัวหน้าคณะ และครั้งที่ 5 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 28 กันยายน 2550 ที่กรุงเทพฯ โดยมี ฯพณฯ ศ.ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ และ H.E.Dr.Hoang Van Phong เป็นหัวหน้าคณะ

สำหรับสาขาความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไทย – เวียดนาม ประกอบด้วย 8 สาขา คือ สาขามาตรวิทยา สาขาเทคโนโลยีชีวภาพและใช้หัวคน สาขาเทคโนโลยีโลหะและวัสดุ สาขาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สาขาการสำรวจระยะไกล และเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ สาขาเทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว สาขาพลังงานทางเลือก และสาขาเทคโนโลยีนิวเคลียร์ โดยจะมีการประชุมระดับรัฐมนตรีครั้งที่ 6 ที่กรุง ฮานอย ประเทศเวียดนาม ประมาณต้นเดือนกันยายน 2552

4.3.2 การประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไทย - ลาว

ได้มีการประชุมมาแล้ว 3 ครั้ง โดยการประชุมระดับรัฐมนตรีว่าด้วยความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ไทย – ลาว ครั้งที่ 1 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2546 โดยมี ฯพณฯ นายพินิจ จารุสมบัติ และ ฯพณฯ ศ.ดร.บุญเดียม พิสมัย เป็นหัวหน้าคณะ และการประชุมครั้งที่ 3 จัดขึ้นเมื่อวันที่ 31 ตุลาคม 2551 ที่จังหวัดชลบุรี โดยมี ฯพณฯ นายวุฒิพงศ์ ฉายแสง และ ฯพณฯ ศ.ดร.บุญเดียม พิสมัย เป็นหัวหน้าคณะ

สำหรับสาขาความร่วมมือประกอบด้วย สาขาการสำรวจระยะไกล สาขาภูมิสารสนเทศและเทคโนโลยีอวกาศ สาขาเทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ สาขาปุ๋ยอินทรีย์ และอัฐบดอัดประสาน สาขามาตรวิทยา สาขาเทคโนโลยีชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพ

4.4 แนวทางการจัดประชุมระหว่างประเทศในระดับรัฐมนตรี

เนื่องจากการจัดประชุมระหว่างประเทศในระดับรัฐมนตรี เป็นเรื่องที่มีขั้นตอนและพิธีการมาก ผู้ศึกษาใคร่ขอเสนอแนะข้อปฏิบัติและขั้นตอนในการจัดประชุมระหว่างประเทศในระดับรัฐมนตรี ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

4.4.1 การกำหนดวัน เวลา และสถานที่ประชุม

ก่อนการประชุมต้องมีการประสานงานกันระหว่างเจ้าหน้าที่ทั้งสองฝ่าย เกี่ยวกับเรื่องกำหนดวัน เวลา และสถานที่ ที่จะประชุม ซึ่งควรแจ้งล่วงหน้าอย่างน้อย 1 เดือน เนื่องจากต้องใช้เวลาในการรอการตอบรับ ว่าหัวหน้าคณะของอีกฝ่ายมีความพร้อมหรือไม่ และหลังจากตอบรับแล้ว อาจมีการเปลี่ยนแปลงอีก เนื่องจากหัวหน้าคณะของทั้งสองฝ่าย อาจมีราชการที่สำคัญและเร่งด่วนในช่วงเวลานั้นๆ ดังนั้น จึงควรเสนอช่วงเวลาในการจัดประชุมอย่างน้อย 2 ช่วงเวลา เพื่อให้สามารถเลือกช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดได้

4.4.2 การรับรองหัวหน้าคณะผู้แทนระดับรัฐมนตรี

ในการรับรองหัวหน้าคณะผู้แทนระดับรัฐมนตรี เจ้าภาพต้องประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หลายหน่วยงาน เพื่อให้การต้อนรับถูกแบบแผน เป็นไปตามธรรมเนียมปฏิบัติ อาทิ ต้องจัดหารถรับรอง ที่สมเกียรติ โดยอาจจะเช่ารถ หรือขอยืมรถ โดยสามารถประสานกับสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในการขอยืมรถรับรอง พร้อมคนขับ โดยระบุว่าจะรับผิดชอบค่าน้ำมันรถ ค่าที่พัก และเบี้ยเลี้ยงของคนขับรถ ซึ่งพนักงานขับรถของสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้ผ่านการฝึกอบรม มีประสบการณ์ในการขับรถให้ผู้บริหารระดับสูง และมีความสุภาพเรียบร้อย นอกจากนี้ต้องประสานงานกับตำรวจสันติบาล ขอตำรวจอารักขา และประสานกับตำรวจจราจร หรือตำรวจกองปราบ ขอรถตำรวจนำขบวนรถของหัวหน้าคณะผู้แทน และหากออกนอกกรุงเทพฯ และปริมณฑล จะต้องประสานกับตำรวจทางหลวง เพื่อขอรถตำรวจนำขบวนรถของหัวหน้าคณะผู้แทน และต้องจัดให้เจ้าหน้าที่อาวุโสของฝ่ายเจ้าภาพ ไปรับและส่ง หัวหน้าคณะผู้แทน ณ ท่าอากาศยาน และจัดห้องรับรองไว้ต้อนรับ ณ ท่าอากาศยาน เพื่อให้หัวหน้าคณะผู้แทนมีความรู้สึกว่าได้รับเกียรติสมฐานะ และเป็นการแสดงการต้อนรับอย่างอบอุ่นด้วยมิตรไมตรี

เพื่อไม่ให้มีการผิดพลาด ควรมอบหมายให้เจ้าหน้าที่คนใดคนหนึ่ง รับผิดชอบในการประสานงานกับพนักงานขับรถ และเจ้าหน้าที่ตำรวจ อย่างใกล้ชิด เกี่ยวกับกำหนดการของหัวหน้าคณะ ตลอดระยะเวลาการประชุม

4.4.3 การจัดประชุมระหว่างประเทศ

เพื่อให้การประชุมฯ เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ เจ้าภาพควรแต่งตั้งองค์ประกอบ ผู้แทนคณะทำงานในด้านต่างๆ เช่นด้านพิธีการและการต้อนรับ ด้านสถานที่ ด้านวิชาการ เพื่อปฏิบัติงานในหน้าที่ต่างๆ ดังนี้

1) เจ้าหน้าที่รับผิดชอบการประชุม ปฏิบัติหน้าที่ต่างๆ เช่น การลงทะเบียน แจกเอกสาร พิมพ์เอกสาร ถ่ายเอกสาร ผลิตเอกสาร รวมทั้งงานบริการเกี่ยวกับกิจกรรมการประชุม ให้การสนับสนุนด้านเทคนิค และการปฏิบัติงานอื่นๆ ตามความเหมาะสม

2) การจัดหาอุปกรณ์ เจ้าภาพควรจัดเตรียมอุปกรณ์พื้นฐานสำหรับการประชุม เช่น ไมโครโฟน เครื่องคอมพิวเตอร์ เครื่อง LCD Projector เครื่องพิมพ์ (Laser Printer) เครื่องถ่ายเอกสารที่มีประสิทธิภาพสูง โทรศัพท์ โทรสาร และบริการ High speed Internet แก่คณะผู้เข้าร่วมประชุม

3) การจัดทำคู่มือการประชุม คู่มือการประชุมควรง่าย ต่อการใช้งาน และควรประกอบด้วยเนื้อหาต่างๆ ดังนี้ เช่น การลงทะเบียน กำหนดการต่างๆ กิจกรรมนันทนาการ รายชื่อคณะผู้แทน (โดยระบุตำแหน่ง ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และอีเมล ตามลำดับอาวุโส) ข้อมูลทั่วไป เช่น สถานที่จัดประชุม โรงแรมที่พัก ซึ่งจะต้องระบุที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร เว็บไซต์ และอีเมล ของสถานที่นั้นๆ การให้บริการพาหนะรับ – ส่ง รายชื่อฝ่ายเลขานุการ และรายละเอียดการติดต่อ สภาพภูมิอากาศ อัตราแลกเปลี่ยน การใช้โทรศัพท์ต่างประเทศ การชำระค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่างๆ การบริการทางการแพทย์ ข้อมูลการรักษาความปลอดภัย เป็นต้น โดยจัดส่งให้ผู้แทนก่อนหน้าการประชุม

4) การจัดทำเอกสารการประชุม การจัดทำเอกสารประกอบการประชุม มีความสำคัญมาก เพราะเป็นข้อเท็จจริงที่ใช้ประกอบการประชุม เอกสารแต่ละฉบับควรเรียงลำดับก่อนหลัง เพื่อความสะดวกในการใช้งาน เช่น

- Draft Agenda เป็นร่างระเบียบวาระการประชุมซึ่งจัดทำโดยฝ่ายเลขานุการ ซึ่งจะกลายเป็นระเบียบวาระการประชุม (Adopted Agenda) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

- Draft Programme / Tentative Programme เป็นร่างกำหนดการกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการประชุม ซึ่งจัดทำโดยฝ่ายเลขานุการ ซึ่งจะกลายเป็นกำหนดการ (Adopted Programme) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

- การจัดทำสรุปรายชื่อคณะผู้แทน (List of Delegates) เจ้าภาพต้องรวบรวมและจัดทำสรุปรายชื่อคณะผู้แทน โดยระบุตำแหน่ง ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ โทรสาร และอีเมล ตามลำดับอาวุโส ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการประสานงาน ในโอกาสต่อไป

- Draft Resolution เป็นร่างข้อมติซึ่งจัดทำโดยผู้เสนอและให้ที่ประชุมพิจารณา ซึ่งจะกลายเป็นมติของที่ประชุม (Adopted Resolution) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

- Draft Report / Agreed Minutes เป็นร่างรายงานการประชุม ซึ่งจัดเตรียมโดยฝ่ายเลขานุการ เป็นไปในลักษณะของการสรุปความเห็น โดยไม่มีข้อยุติที่ลงตัวหรือต้องดำเนินการต่อเพื่อหาข้อยุติ ซึ่งจะกลายเป็นบันทึกการหารือ (Adopted Record of Discussion / Adopt Agreed Minutes) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุม

4.5 แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2552

ในปีงบประมาณ 2552 กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ มีเป้าหมายที่จะดำเนินกิจกรรมด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ให้ได้ 40 โครงการ ตามที่ได้ระบุไว้ในรายงานผลการปฏิบัติราชการตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของสำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำปีงบประมาณ 2552 (1 ตุลาคม 2551 – 30 กันยายน 2552) ตามรายละเอียดดังนี้

- สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วท.)	7 โครงการ
- กรมวิทยาศาสตร์บริการ (วศ.)	1 โครงการ
- สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ (ปส.)	3 โครงการ
- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (วว.)	3 โครงการ
- สถาบันพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (พว.)	12 โครงการ
- สถาบันมาตรวิทยาแห่งชาติ (มว.)	4 โครงการ
- สำนักงานพัฒนาเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ (องค์การมหาชน) (สทอภ.)	4 โครงการ
- สถาบันเทคโนโลยีนิวเคลียร์แห่งชาติ (สทน.)	3 โครงการ
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (นว.)	1 โครงการ
- สถาบันวิจัยแสงซินโครตรอน (องค์การมหาชน) (สช.)	1 โครงการ
- องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพว.)	2 โครงการ

โดยในการดำเนินการดังกล่าว กระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ได้มีคำสั่งกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ 163/2551 ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2551 แต่งตั้งคณะทำงานโครงการความร่วมมือด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและนวัตกรรมระหว่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2552 ประกอบด้วยผู้แทนจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงฯ เพื่อร่วมกันจัดทำแผนและผลการดำเนินงานความร่วมมือ รวมทั้งติดตามความก้าวหน้าการดำเนินโครงการ รวบรวมเอกสาร หลักฐานที่เกี่ยวข้อง ตามจำนวนโครงการที่แต่ละหน่วยงานรับผิดชอบ และรายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ให้ปลัดกระทรวงฯ ทราบ ทุก 3 เดือน เพื่อจะได้ร่วมกันดำเนินงานให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายต่อไป โดยสำนักความร่วมมือระหว่างประเทศ จะทำหน้าที่รวบรวมเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากทุกหน่วยงานในสังกัด เช่น รายงานการประชุมเตรียมการ รายงานการประชุม รายงานการประเมินผลการประชุม เพื่อจัดทำเป็นรายงานผลการปฏิบัติราชการด้านต่างประเทศ ประจำปี ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกระทรวงวิทยาศาสตร์ฯ ส่งให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ต่อไป

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

การดำเนินงานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศ ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ เป็นไปตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ ของกระทรวงฯ เนื่องจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ได้ให้ความสำคัญต่อความร่วมมือกับต่างประเทศ เพราะตระหนักว่า วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นรากฐานสำคัญอย่างยิ่งของการพัฒนาประเทศในทางเศรษฐกิจ และเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ความร่วมมือกับต่างประเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นและเกิดผลประโยชน์แก่ประเทศไทย ทำให้มีการพัฒนาความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในสาขาต่างๆ และยังเป็นการส่งเสริมความเข้าใจและความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ตลอดจนส่งเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมือง การค้าการลงทุน และความร่วมมืออื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ ก็มีปัญหา อุปสรรค ทำให้ความร่วมมือกับบางประเทศ ไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร

5.2 ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ

ผู้ศึกษาฯ ใ้กร์ขอสรุปปัญหา อุปสรรค พร้อมทั้งข้อเสนอแนะ ทั้งในเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะในการดำเนินการ ตามที่ได้พบจากประสบการณ์ และจากการปฏิบัติจริง จากข้อคิดเห็น ของที่ประชุมที่เกี่ยวข้อง และจากการสัมภาษณ์ผู้ปฏิบัติงานด้านต่างประเทศ ของกระทรวงวิทยาศาสตร์ โดยได้จัดทำในรูปของตารางเพื่อความชัดเจนในการเปรียบเทียบ ดังนี้

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
1. เนื่องจากการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ เป็นงานในเชิงนโยบาย ผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญและให้การสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง แต่ที่ผ่านมามีการเปลี่ยนผู้บริหารระดับสูง ของทั้งฝ่ายไทยและฝ่ายต่างประเทศอยู่เสมอ ทำให้มีการ	1. ผู้บริหารระดับสูงควรให้เห็นนโยบายในการดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศอย่างชัดเจน โดยเฉพาะกับประเทศที่ได้มีการดำเนินกิจกรรมความร่วมมืออย่างต่อเนื่องอยู่แล้ว และควรมีการแลกเปลี่ยนการเยือนของผู้บริหารระดับสูง เพื่อสร้างความสนิทสนมคุ้นเคย แสดงถึงความ

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
<p>เปลี่ยนแปลงนโยบายการดำเนินงาน ส่งผลให้การดำเนินกิจกรรมความร่วมมือกับต่างประเทศ เป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง</p> <p>2. มีการเปลี่ยนแปลงผู้ประสานงานบ่อยครั้ง ทำให้ไม่สามารถติดตามผลการดำเนินงานตามข้อตกลง / โครงการความร่วมมือ ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นผลให้ความร่วมมือไม่มีความก้าวหน้าเท่าที่ควร</p> <p>3. การติดต่อประสานงานกับบางประเทศ ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เนื่องจากผู้รับผิดชอบในการดำเนินความร่วมมือในต่างประเทศ ไม่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่</p> <p>4. การจัดทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างประเทศ มีขั้นตอนมากและมีหลายหน่วยงานเกี่ยวข้อง ข้อตกลงบางรายการใช้เวลานานในการลงนามร่วมกัน เมื่อยังไม่มีการลงนามก็ทำให้ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมความร่วมมือตามที่ระบุไว้ในข้อตกลงได้ โดยเฉพาะปัจจุบันมีมาตรา 190 เข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้การลงนามร่วมกัน ล่าช้ายิ่งขึ้น</p>	<p>มุ่งมั่น จริงใจ ที่จะดำเนินความร่วมมือ เพื่อประโยชน์ร่วมกันในการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของทั้ง 2 ประเทศ</p> <p>2. ภายหลังจากมีการลงนามในข้อตกลงความร่วมมือ หรือมีการประชุมหารือร่วมกันแล้ว ควรมีการกำหนดผู้ประสานงานของทั้งสองฝ่ายอย่างชัดเจน เพื่อทำหน้าที่ในการประสานงานติดตามให้มีการดำเนินกิจกรรมอย่างเป็นรูปธรรม และต่อเนื่อง โดยควรกำหนดให้มีการรายงานความคืบหน้าทุก 6 เดือน</p> <p>3. ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ประสานงานของหน่วยงานต่างประเทศ เช่น มีการส่งบัตรอวยพรปีใหม่ และของขวัญเล็กๆ น้อยๆ อย่างสม่ำเสมอเพราะเมื่อมีสัมพันธ์ภาพที่ดีต่อกัน ก็จะสามารถประสานงานกันได้ อย่างไม่เป็นทางการ ทางโทรศัพท์และจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ สามารถลดขั้นตอนในการติดต่อประสานงาน ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น</p> <p>4. การดำเนินความร่วมมือกับต่างประเทศ อาจดำเนินการในรูปแบบอื่นๆ โดยไม่ต้องมีการจัดทำข้อตกลงร่วมกัน เช่น เมื่อทั้งสองฝ่ายได้มีการติดต่อประสานงาน มีความสนใจในสาขาที่จะร่วมมือกัน ก็อาจจะดำเนินโครงการวิจัยร่วมกัน แลกเปลี่ยนข้อมูล ประชุมสัมมนา ร่วมกัน หรือจัดนิทรรศการ โดยไม่ต้องมีการจัดทำ ข้อตกลง ทั้งนี้เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายสามารถ</p>

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
<p>5. หน่วยงานมุ่งที่จะขอรับความช่วยเหลือจากต่างประเทศด้านวัสดุ อุปกรณ์ เงินช่วยเหลือ แบบให้เปล่า ทุนศึกษา ฝึกอบรม มากกว่าที่จะทำการวิจัยร่วมกันและคำนึงถึงผลประโยชน์ร่วมกัน</p> <p>6. ได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่เพียงพอ ในการร่วมกิจกรรมตามข้อตกลงความร่วมมือ เช่น การจัดประชุม / การร่วมประชุมในต่างประเทศ เพื่อติดตามผลการดำเนินการตามข้อตกลง</p> <p>7. ความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน ขาดการรับช่วงต่องาน การถ่ายทอดวิธีการทำงาน จากเจ้าหน้าที่ ที่ย้ายงาน ลาออก เกษียณอายุ</p> <p>8. การประชาสัมพันธ์ การสร้างความตระหนัก และการสื่อสารข้อมูล กิจกรรมด้านวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ยังไม่สามารถเข้าถึงประชาชน และกลุ่มเป้าหมายได้อย่างทั่วถึง</p> <p>9. ข้อมูล สถานะข้อตกลง / โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศของกระทรวงฯ ไม่มี ความทันสมัย ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์</p>	<p>ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือได้ทันที และเกิด ประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่าย</p> <p>5. การดำเนินความร่วมมือ ต้องคำนึงถึงการ เป็นหุ้นส่วน (partnership) ไม่เป็นการขอรับ ความช่วยเหลือ แต่เป็นความร่วมมือ เพื่อ เสริมสร้างประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะทำให้ความ ร่วมมือบังเกิดผลอย่างจริงจัง</p> <p>6. ควรมีการจัดสรรงบประมาณ สำหรับการ จัดการประชุมระหว่างประเทศโดยเฉพาะ เพื่อ จะได้สามารถเข้าร่วมประชุม เพื่อกำหนดสาขา แนวทางความร่วมมือ พิจารณาข้อเสนอ โครงการความร่วมมือ ปัญหา – อุปสรรค ใน การดำเนินงาน รวมทั้งติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อให้การร่วมมือมีผลในทางปฏิบัติต่อไป</p> <p>7. ควรมีการจัดทำองค์ความรู้ ในการปฏิบัติงาน ด้านต่างประเทศ เป็นคู่มือการปฏิบัติงาน อาทิ ขั้นตอนการจัดทำข้อตกลงกับต่างประเทศ ขั้นตอนการจัดประชุมระหว่างประเทศ เพื่อเป็น แนวทางในการปฏิบัติให้หน่วยงานต่อไป</p> <p>8. ควรจัดทำเว็บไซต์ การดำเนินงานด้าน ต่างประเทศที่สำคัญของหน่วยงาน ใน กระทรวงฯ และมีการประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง</p> <p>9. ควรมีการปรับสถานะข้อมูล ข้อตกลง / โครงการความร่วมมือระหว่างประเทศให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ โดยแจ้งหน่วยงานใน</p>

ปัญหาและอุปสรรค	ข้อเสนอแนะ
สถานภาพการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งติดตามการดำเนินงาน แบบขนานความร่วมมือได้อย่างมีประสิทธิภาพ	สังกัด รายงานความคืบหน้าให้ทราบเป็นระยะ เพื่อประโยชน์ในการติดตาม การดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งการแสวงหาแนวทางในการขยายความร่วมมือต่อไป

บรรณานุกรม

- กรมวิเทศสหการ. สำนักนายกรัฐมนตรี (2540). การดำเนินความร่วมมือทางวิชาการ ไทยกับ
ต่างประเทศในช่วงเปลี่ยนผ่าน. เอกสารทางวิชาการกรมวิเทศสหการ
- คำบรรยายพิเศษของนายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรี เรื่องบทบาทประเทศไทยในเวทีโลก :
มุมมองด้านการต่างประเทศ ในโครงการฝึกอบรมหลักสูตรนักบริหารระดับสูง และ
โครงการฝึกอบรมหลักสูตร ผู้ตรวจราชการระดับกระทรวง ณ ห้องดุสิตธานี สอัส
โรงแรมดุสิตธานี วันจันทร์ที่ 25 พฤษภาคม 2552
- พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546
ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. พ.ศ.2542. พิมพ์ครั้งที่ 1.
กรุงเทพมหานคร. บริษัท นานมีบุ๊คส์ จำกัด. พับลิเคชั่นส์ จำกัด.
- สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้. การพัฒนาความสัมพันธ์ทางการเมืองและ
เศรษฐกิจระหว่างประเทศ. เข้าถึงจาก <http://dnfe5.nfe.go.th>
- สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์. สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี. (2550). แนวทางการจัดประชุมระหว่างประเทศ
- สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และ
เทคโนโลยี. (2551). แผนยุทธศาสตร์ความร่วมมือระหว่างประเทศ ด้านวิทยาศาสตร์
เทคโนโลยีและนวัตกรรม (พ.ศ.2551 – 2554)
- สำนักงาน ก.พ. (2550). คู่มือการพัฒนาระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์
- สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). แผนกลยุทธ์ สำนักงาน
ปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พ.ศ.2551 – 2554)
- สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2551). แผนปฏิบัตินโยบาย 4 ปี
(พ.ศ. 2551 - 2554)
- สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ. (2551). อันดับความสามารถในการแข่งขัน
โดยรวมของประเทศต่างๆ ปี 2547 – 2551

ประวัติผู้เขียน

นางเจดั่น จ้วงพานิช

ตำแหน่ง

นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- Master of Science (Technical Change and Industrial Strategy)
- The Victoria University of Manchester U.K.

ประวัติการรับราชการ

ปัจจุบัน

นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการพิเศษ
ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พ.ศ.2547 – 2552

เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 8ว.

ผู้อำนวยการส่วนความร่วมมือระหว่างประเทศ
สำนักความร่วมมือระหว่างประเทศและวิเทศสัมพันธ์
สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

พ.ศ.2537 – 2545

เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์ 7ว.

หัวหน้าฝ่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ

กองวิเทศสัมพันธ์

พ.ศ.2524 – 2537

เจ้าหน้าที่วิเทศสัมพันธ์

กองวิเทศสัมพันธ์

สำนักงานปลัดกระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม

พ.ศ.2520 – 2524

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป

สำนักงานเลขานุการกรม

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สำนักนายกรัฐมนตรี